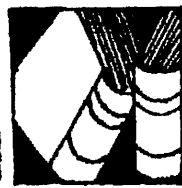

המזרז הפבליוגרפי

מ פ ת ח

למאמרי רפואה והלכה שנדפסו בכתבי-עת תורניים

בשנים תשל"ג—תש"ם

ערוך בידי הרב מאיר וונדר

ה ק ד ה

במפתח שלפנינו ביבליוגרפיה של מאתיים ושלושה מאמרים בעניני רפואה, שלוקטו מתוך שלושים ושלושה כתבי-עת תורניים שהופיעו בשנים תשל"ג—תש"ם. מאמרים נוספים יוכל המחפש למצוא בספרים שזכיתי להוציא לאור בס"ד: מאיר עינים חלקים א—ג למאמרים שראו אור בשנים תשכ"ז—תשכ"ט, ומאיר לציון חלק א' על השנים תשל"ל—תשל"ב, תחת מכבש הדפוס גמצא עתה חלק ב' בו נרשמו מאמרי תשל"ג—תשל"ט, ולא נכללו בו מאמרי רפואה שמקומם כאן. מכון צומ"ת באלון שבות יום הופעה קבועה של המפתח מדי שנה. הרשימה הראשונה הכוללת את מאמרי שנת תש"ם מופיעה בשנתון המכון תחומין ג' תשמ"ב, כפתיחה לרישום שנתי קבוע. ברשותם האדיבה נכללים שוב מאמרי הרפואה של שנת תש"ם במפתח שלפנינו.

בגלל היקף העבודה בפעם זו, והצורך ברישום החומר של שמונה שנים, נמסר שם המאמר בלבד, בלי פירוט תוכנו ומסקנותיו כפי שהיה נהוג בארבעת הרכים הנדפסים. רחש לבה של מערכת „אסיא" דבר טוב להנהיג רישום זה כמפעל קבע, ולהדפיס החל מהשנה הבאה אי"ה רשימה ביבליוגרפית מוערת ומזאת למאמרי שנה אחת. מי שיקרא את הערות הלואי אחרי המאמר ופירוט תוכנו במדויק, יוכל לדעת בבירור אם המאמר דרוש לו לצרכיו ויש להזמין, או שהוא עוסק באספקט אחר שאינו מענינו. רישום גרידא של מאמרים מדעיים נעשה גם בכרכי רשימת המאמרים במדעי היהדות (רמב"י), הנערכים ויוצאים לאור ע"י מערכת הרבעון קרית ספר ובית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי. מתשכ"ט הופיעו כבר כעשרים כרכים, ובהם נרשמו רבבות מאמרים מאלפי כתבי-עת שנדפסו בשנים תשכ"ו—תשמ"א בשפות שונות ובארצות רבות. לרשימתנו אופי תורני יותר, והיא מצטמצמת לכתבי-עת עבריים בלבד.

שמות המאמרים נרשמו בדרך כלל כפי שנקבע בכותרת, אך לפעמים היה צורך לשנות במקצת או להוסיף מילת הסבר. לא נעשה הבדל אם זו חוות דעת הלכתית קצרה, או דיון מפורט ומעמיק. שמות המחברים בדרך כלל בגוף הרישום בצורה שקבע המחבר, ורק במפתח מופיעים השמות לפי הכתיב העברי

הרוח בארץ. בתשובות מן העבר הוספתי גם את שם מקבל התשובה, ותאריך כתיבתה. שם כתיבתה באותיות בולטות, וסימון החוברת והעמודים לפי הצורה הנוחה ביותר להזמנת הכרך ומציאת המאמר. יש ואיחדתי במספר אחד כמה מאמרים של אותו מחבר, או דברי כמה כותבים על ענין אחד, אך אין ליחס חשיבות למיספור, והכל בא לידי ביטוי במפתח.

בסדר הנושאים סטיתי מהחלוקה הפנימית שטבע ידידי פרופ' נחום רקובר בספרו אוצר המשפט, עמ' 319—330 וכן ב„אסיא“ חוברות ל"א—ל"ג. הסדר שלו הוא כדלהלן: כללי; ייסורי אדם; ניסויים בבני אדם ובבעלי חיים; נישואי קרובים; מחלות תורשתיות; הריון; הזרעה מלאכותית; הפלה מלאכותית; השתלת איברים, לב; קביעת זמן המות, גיתוחי מתים; סירוס; הפיכת המין; שבועת הרופא; סודיות; נאמנות הרופא; שונות. העדפתי סדר מסורתי לפיו יבוא אחרי הנושאים הכלליים, ענינים כסדר שהם מובאים בארבעת חלקי השולחן ערוך. משום כן סודרו עניני שבת ומועדים שבאורח חיים לפני עניני טהרה וגיתוחי מתים שביורה דעה, ודיני אשה ובעלה שבאבן העזר לפני נושאים כגון ניסויים רפואיים ורצח מתוך רחמים הקרובים לעניני חושן משפט. בכל אופן אין מיקום המאמר קובע את חשיבותו, וניתן לאתר כל נושא ספציפי גדרש לפי תוכן הענינים או המפתח המפורט. במפתח הענינים נכללו מילות האחיזה היכולות לסייע למעיין בחיפושיו. במפתח השמות הושמט התואר המדעי כמקובל בפרסומים, וקיצור ר' בא במקום הרב מפני הכבוד.

תורתנו הקדושה תורת חסד היא, ורפואה היא כולה חסד. יהי רצון שגם מפתח זה ימלא את יעודו כפעולת חסד עם אנשי תורה ורפואה, לחסוך את זמן חיפושיהם, ולהגיש להם בקנה את מבוקשם במהירות מירבית.

רשימת כתבי העת

1	אוצרות ירושלים	הרב צבי מאשקאוויטש, ירושלים
2	אור המזרח	המזרחי והפועל המזרחי באמריקה, ניו-יורק
3	אור תורה	ישיבת כסא רחמים, בני-ברק
4	אסיא	מכון שלזינגר לחקר הרפואה על פי התורה, ע"י המרכז הרפואי שערי צדק, ירושלים
5	האשל	המועצה הדתית, באר-שבע
6	בית אברהם	ישיבת סוכטשוב, ירושלים
7	בשבילי הרפואה	בית החולים קרית צאנו על שם לניאדו, נתניה
8	דיני ישראל	הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת תל-אביב
9	הדרום	הסתדרות הרבנים דאמריקה, ניו-יורק
10	ינדיל תורה	[חסידי ליובאוויטש], כפר חב"ד וניו-יורק
11	המאור	הרב מאיר אמסעל, ניו-יורק
12	מאור החיים	ישיבת ויזניץ, בני-ברק

הרבנות הראשית לישראל, ירושלים	13 מאורות
נכון הכתב, ירושלים	14 המאסף
הוצאת מוריה, ירושלים	15 מוריה
[הדור הצעיר במסד"ל], ירושלים	16 מורשה
מוסד יצחק ברייער של פועלי אגודת ישראל, ירושלים	17 המעין
תלמידי ישיבת פרשבורג, בני-ברק	18 מעין התורה
נכון תורה שלמה, ירושלים	19 נועם
מדרשית נועם, פרדס-חנה	20 ניב המדרשה
מוסד הרב קוק, ירושלים	21 פתי
[חסדי סטמאר], ניו-יורק	22 עולת החורש
צעירי אגודת ישראל דארה"ב, ניו-יורק	23 עם התורה
כולל יראי ה', ירושלים	24 העמק
[צעירי מסד"ל], תל-אביב	25 פנים לפנים
מחיבתא פנים מאירות, בני-ברק	26 פנים מאירות
[בתי הדין הרבניים], ירושלים	27 פסקי-דין
הרב שמחה עלבערג, ניו-יורק	28 הפרדס
איגוד מורים לתורה שבעל-פה, בני-ברק	29 שמעתין
היכל שלמה, ירושלים	30 שנה בשנה
המחלקה לתרבות תורנית במשרד החינוך, ירושלים	31 תורה ומדע
מוסד הרב קוק, ירושלים	32 תורה שבעל-פה
נכון צומת, אלון שבות	33 תחומין

ערכי הכיכילוגרפיה

א כללי

- 1 קונטרס הרפואה. נועם, טז, א—גב, אחרי עמ' קצב.
- 2 רפואה והלכה. משתתפים רבים. תורה ומדע, טבת תשל"ד, 15—24; שבט תשל"ו, 11—12, 19—30.
- 3 הרפואה בהלכה. הרב שלמה גורן. מאורות, 2, 5—54.
- 4 יחס ההלכה לרפואה. ד"ר אברהם שטינברג. אפיא, יח, 4—10.
- 5 שיתוף פעולה בין פוסקי ההלכה והרופאים. ד"ר יעקב לוי. המעין, יח, ב, 10—18.
- 6 אורח בשבילי הרפואה. הרב יהושע משה אהרונסון. בשבילי הרפואה, ב, עט-סד.

- 7 הלכות רופאים ורפואה על פי ספר שאלות ותשובות מנחת יצחק (הרב יצחק יעקב וייס). ליקט, סידר וערך ד"ר אברהם שטינברג, אפיא, יח, 38-11. וראה: 5, 36, 193.
- 8 ספר הרופאים. הרב שלמה היילפרין. אפיא, כב, 54-32.
- 9 הרופא בהלכה. ד"ר יחיאל אליאש. פיני, עה, רנט-רעו.
- 10 בדין מצוות לימוד הרפואה. ד"ר אברהם שטינברג. אפיא, כ, 8-12.
- 11 אחריות הרופא על חיי החולה. הרב שלמה גורן. דיני ישראל, ז, יג-כג.
- 12 הרופא וטיפולו בחולה. אליעזר בן-שלמה. ניב המדרשיה, יב, 160-169.
- 13 בירור דעות הפוסקים בדין הרופא והחולה לרפאות ולהתרפאות. הרב מרדכי יפה מרגליות שלעזינגער. בשבילי הרפואה, א, לב-מ.
- 14 רופא פלוני... סם פלוני... הרב יצחק זילברשטיין. בשבילי הרפואה, ב, טא-סד.
- 15 איסורא דחובל בחבירו לגבי רפואה. הרב משה טנדלר. עם התורה, א, מט-נב.
- 16 חיוב נזיקין ברופא שהזיק, חובת ההוכחה בנידון, ונאמנות הרופאים בהלכה. הרב מרדכי אילן. תורה שבכל-פה, יח, ע-פא.
- 17 תשלומי רפואה לגחבל על ידי „קליניק“ (מרפאה) או „מעדיקעד“ (ביטוח רפואי). הרב אברהם חיים פליישמן. עולה החדש, אב תשל"ו, כב-כד.
- 18 תשלום שכר הרופא בהלכה. הרב חיים דוד הלוי. שבילין, כט-ל, כב-כט; תורה שבכל-פה, יח, כט-לז.
- 19 זכות הרופא לקבלת שכר במקורות היהדות. הרב יוסף פאור הלוי ס"ט. דיני ישראל, ז, עט-צת.
- 20 שביתת רופאים לאור ההלכה. הרב משה הלוי שטינברג. אפיא, כא, 17-16.
- 21 סודיות רפואית. ד"ר אברהם שטינברג, הרב שילה רפאל. אפיא, כא, 15-6.
- 22 אם מותר להתרפא אצל רופא שאינו שומר תורה. הרב משה פיינשטיין. הפרדס, תמוז תשל"ט, 4.

ג. בית חולים

- 23 בית החולים בספרות ההלכה. ד"ר אברהם שטינברג. אפיא, כב, 6-13. וראה: 37-39.

- 24 תכנון מרכז רפואי על פי ההלכה. חיים פרידברג. אפיא, יד, 11-3.
- 25 פתרונות לבעיות טכנולוגיות-הלכתיות בבית-חולים מודרני. הרב לוי יצחק הלפרין. אפיא, כב, 21-14.
- 26 נטילת ידיים כשמבקרים בבית החולים ויש שם מת. שפיכת המים שאובים. הרב יחיאל יצחק סג"ל גליק. עולת החודש, כסלו תשל"ז, קעו-קעו.
- 27 אשת כהן שנכנסה לבית חולים, אם הבעל יכול לילך עמה. הרב דוד ראזענבערג. אוצרות ירושלים, ריח-ריט, רעד-רצא.
- אשת כהן מעוברת ואולי תלד זכר, אם מותרת להכנס לבית חולים ללדת. רכב, שלח-שמא.
- 28 כהן בבית חולים. הרב יוסף גרינוולד מפאפא. עולת החודש, כסלו תשל"ז, קסד-קע. העסקת כהן בבית חולים. הרב יהונתן בנימין וייס. בשבילי הרפואה, ג'-ד', קל"ט-קמ"ח.

ד. חולים

- 29 קונטרס תורת חסד, הלכות הנוגעות לחולה. הרב שרגא פייוויש שנעבאלג. עולת החודש, תשל"ט, צה-קא, רא-רו. וראה: 13, 35, 58, 165.
- 30 דיני ניתוח לחולה. הרב משה שטרנבוך. בשבילי הרפואה, ג"ד, קיא-קכ.
- 31 העמדת חולה מסוכן על מצבו. הרב שלמה חיים הכהן אבינר. אפיא, יט, 43-39. פרופ' שמעון גליק, כ, 33.
- 32 מתן סמים משכרים לחולה מסוכן. הרב אביגדור גבנצל. אפיא, כה-כו, 41-39.
- 33 ביקור חולים על ידי הטלפון. הרב יוסף אליהו הענקין. לאדמו"ר מציעשינור (רשי"ש רובין-הלברשטם). מוריה, נב, יג. ביקור חולים על ידי דיבור בטלפון. הפרדס, תשרי תשל"ד, 8.
- 34 על „תועלת האיברים“. פרופ' שרגא אברמסון. סיני, פב, ז"א; פג, צא.

ה. תולדות הרפואה

- 35 חוליו ובדיחותו של בן גבירול לאור שירתו. פרופ' יהודה רצהבי. סיני, פד, א"ח. שרה כ"ץ. פת, קפה-קפט.
- 36 ר' ישעיה ריף דאקטאר מדרויה ופאלאצק. הרב יהושע מונדשיין. ינדיל תורה, (ברוקלין), תש"ם, קפו-קפט. בענין הרפואות, בשם בעל התניא. רעט-רפ.
- 37 בית החולים שהקים רבי עקיבא איגרא. מאיר וונדר. בשבילי הרפואה, א, פא-פד.

- 38 תמיכת נדיבי חו"ל במוסדות רפואה יהודיים בטבריה בשנים תרמ"ח—
תרנ"ו. ישראל פרידין. בשבילי הרפואה, ג"ד, קעג-קסד.
- 39 מקורות לתולדות בית החולים „שערי צדק“. פרופ' דב הימן. אפיא,
כד, 5-29.

ו. ברכות

- 40 איך ינהג בברכת אשר יצר מי שאין מעצור למי רגליו. הרב יצחק
אהלבוים. המאור, רלו, 11-13.
- 41 חולה סכרת שמשתיין כל חצי שעה, אם יברך בכל פעם אשר יצר. הרב
מכלוף יאנה. אור תורה, קלג, רו.
- 42 רופא חולי כל בשר ומפליא לעשות (לתקנת הסידור „נוסח אשכנז“).
יעקב א. אפרתי. שמעתין, 61-62, 44-51.
- 43 הניזון על ידי „אינטרוויגוס“ (הורידים) אי צריך לברך. הרב שמואל
סינגער. עולת החודש, תשל"ח, קנט-קס.
- 44 ברכת הגומל לאחר החלמה ממחלת-נפש. משה הלוי ספירו. אפיא, כג,
40-42.

ז. פיקוח נפש

- 45 הצלת נפשות בשבת ויום טוב. הרב משה פיינשטיין. בשבילי הרפואה,
ג"ד, מא-גה וראה: 85-88.
- 46 פיקוח נפש דוחה שבת. הרב מנחם מ' כשר. הדרום, מט, 10-18.
- 47 בירורים וספיקות בענין פיקוח נפש דוחה שבת. הרב שלמה זלמן
אויערבך. תורה שבעל-פה, יד, יז-מה.
- 48 שבת אצל פיקוח נפש אם הותרה או דחויה. הרב שמואל אלימלך טוירק.
אור המזרח, עח, 76-80.
- 49 בענין פיקוח נפש והגדרת דחיית נפש מפני נפש. הרב זלמן נחמיה
גולדברג. מוריה, פח-פט, מח-נו. הרב דניאל לרפילד, אוצרות ירושלים,
רלט, תריט-תרכ; רמא, תרנא-ב; רמג, תרעח-תרפ.
- 50 בדין מפקחין הגל בשבת. הרב מנחם מענדל רובין אב"ד מוזשאי. אוצרות
ירושלים, רסח, תתרעו-תתרפ; רסט, תתרצב-תתרצח.
- 51 אם מחויב לסכן עצמו בסכנת נפשות להצלת ישראל, ודין עיר
הסמוכה לספר. הרב יצחק רייטפארט. הפרדס, תמוז תש"ם, 11-17.
- 52 פעולה הגורמת צורך לחלל שבת לשם פיקוח נפש. הרב ישראל חזן.
מורשה, 1, 91-108.

53 פיקוח נפש ומצוות שבין אדם לחבירו. ד"ר אברהם-סופר אברהם.
המעין, כ, ב, 17-25; ג, 49-54, עם הערות רש"י אויערבך, רא"י
וולדינברג, ר"י לוי ור"י עמנואל.

ת. שבת

54 איסור לקבוע מראש טיפול רפואי תוך ג' ימים קודם השבת. רבי
מנחם מנדל שניאורסון. יגדיל תורה, ז, 9-13. הרב פנחס הירשפרונג, י,
214-220. הרב ישראל יצחק פיערקארסקי, 220-225. הרב גדליה
פעלדער, יא, 84-86.

55 אין להכנס לניתוח רפואי ג' ימים קודם השבת. רבי מנחם מנדל
שניאורסון. המאור, רמה, 3-5. הרב פנחס הירשפרונג, 9-12.

56 על דבר האיסור לקבוע מראש טיפול רפואי (ניתוח וכיו"ב) תוך ג'
ימים קודם השבת. רבי מנחם מנדל שניאורסון, הרב ישראל יצחק
פיקרסקי, הרב שמחה אלברג. הפרדס, תמוז תשל"ח, 9-15. הרב
גדליה פלדר, חשון תשל"ט, 24-25. הרב פנחס הירשפרונג. כסלו
תשל"ט. 17-21.

57 בעיות הלכתיות בהפעלת חדר מיון בשבת. הרב יהושע גויבירט,
ד"ר י. ון-דייק. אפיא, ח, 5-13.

58 קטן חולה שאין בו סכנה. ד"ר דב ארליך. מאורות, 2, 119-121.

59 קריעה ותפירה בעור המילה בשבת. הרב יששכר דוד גולדשטיין.
בשבילי הרפואה, ב, ג-נד.

60 בהיתר הוצאת רפואה לחולה בשבת. הרב שרגא פייוויש שנעבאלג.
מאור החיים, ד, מ-מו.

61 אם מותר לחולה לב לישא אתו בשבת כדורים לשעת הצורך במקום
שאינ עירוב. הרב אליעזר וולדינברג. תורה שבכל-פה, יח, כ-כג.

62 היצאין להציל בשבת מתי מותרין לחזור למקומן. הרב משה פיינשטיין.
תחומין, א, 13-23.

63 היתריט הלכתיים (בשבת) מחשש מכשול לעתיד על רקע בעיות
תקשורתיות-פסיכולוגיות. הרב אברהם אבידן (זמל). תורה שבכל-פה,
יח, צה-קב.

64 הכנת רפואות בשבת. הרב משה הרשלה. אפיא, כה-כו, 33-38.

65 עירבוב סמי רפואה לחולה בשבת. הרב דוד ראזענבערג. מצורה
ירושלים, ריג, קצט-רא.

66 שו"ת בדבר שימוש בויטמינים ותרופות בשבת. הרב אליעזר יעודה
וולדינברג. שנה בשנה תש"מ, 180-184.

- 67 שימוש בתרופות בשבת. הרב אברהם דב איערבך. אסיא, ז, 10⁵; ת, 14⁻¹⁸.
- 68 לקיחת רפואה בשבת כשצריך לנענע הבקבוק. הרב שמואל ערנפלד. עולת החודש, שבט תשל"ז, רנה-רנז.
- 69 פתרון הלכטכני לבעיזת רפואיות בשבת. הרב ישראל רוזן. מאורות, 2, 80⁻⁹². וראה ערך 77 להלן.
- 70 השימוש במכונית בשבת בעת פיקוח נפש. הרב יהושע נויבירט. מוריה, מח, ל-לו.
- 71 חזרת האמבולנס בשבת. הרב ישראל אריה זלמנוביץ. בשבילי הרפואה, ג"ד, פא"פד.
- 72 נסיעת יולדת לבית החולים בשבת. הרב שלום אייזנברג. בשבילי הרפואה, ב, עג-עח.
- 73 מכשיר שמיעה (הירינג אייד) בשבת. הרב משה היינעמאן. עם התורה, יג, נג-סב.
- 74 פתרון לאוטוסקופ (פנס רפואי) בשבת. הרב ישראל רוזן. אסיא, יד, 12⁻²². וראה ערך 77 להלן.
- 75 אם מותר למדוד חום לחולה בשבת במד-חום הנקרא „גלאי-חום". הרב אליעזר יהודה וולדינברג. בשבילי הרפואה, א, מה-נז.
- 76 מודד חום שמזריח אותיות כשמניחים אותו על היד. הרב דוד ראזענבערג. אוצרות ירושלים, ריט, רצט-שד; הרב יצחק יעקב וייס, רכת, תלה-תלו.
- 77 על השימוש בטלפון בשבת לרופאים. הרב ישראל רוזן. תחומין, א, 515⁻⁵²⁴. ועם הרב עובדיה יוסף והרב שלמה גורן. אסיא, כג, 29⁻³⁹. תורה ומדע ט', א, 29⁻³², וראה שם עמ' 9⁻¹⁶, מאמר של הרב לוי יצחק הלפרין בענין, ועמ' 33⁻³⁴ מאמרו של פרופ' בנימין זאב פרנקל בענין, ותחומין ב', 35⁻⁵⁸ מאמרו של פרופ' זאב לב בענין מוליד זרם חשמלי בשבת.
- 78 השתמשות במכשיר לעשות אדים לרפואה בשבת. הרב יצחק יעקב וייס. אוצרות ירושלים, רכז, תיח-תיט; רכת, תלד. שימוש במכשיר אדים בשבת לחולה שאין בו סכנה. רנג, תתלד-תתלה; רנד, תתג-תתנו; רנו, תתפב-תתפד.
- 79 שימוש במכשיר אדים בשבת. הרב לוי יצחק הלפרין. אסיא, כד, 37⁻⁴⁰. שימוש במכשיר אדים לצורך חולים. מאורות, 2, 58⁻⁷⁹.
- 80 מכשיר אדים בשבת. הרב אלתר אליהו רובינשטיין. בשבילי הרפואה, ג"ד, קכא-קלת.

- 81 מכשיר אדים חמים בשבת. הרב ישראל רוזן. תחומין, א, 529-525.
- 82 הוצאת חלב ממינקת בשבת. רבי יקותיאל יהודה הלברשטם. בשבילי הרפואה, ב, ט"ז.
- 83 הוצאת חלב אשה ביד או בכלי עלעקטרי (חשמלי) בשבת. הרב משה שטערן. עם התורה, יד, נא"סו.
- 85 רופא יהודי ברפואת גוי בשבת. הרב דוד שלוש. אור תורה, נו, רצט"שב.
- 86 טיפול רפואי בשבת לחולים לא יהודיים. הרב שמואל תנחום רובינשטיין. תורה שבטל"פה, יח, סב"סט.
- 87 חילול שבת בספק פיקוח נפש של עכו"ם. הרב משה שמעון הלוי מפרוינקירכן. להרב מנחם דוד פריעדמאן מווינער גוישטאדט. עולת החודש, תשל"ח, תקיב-תקיג. הרב יחזקאל גורוויץ, תשל"ט, תנו.
- 88 חילול שבת לפיקוח נפשו של מחלל שבת, ומילה בחשש סכנה. הרב יהודה אריה ליב לוינגר מקראסנע ובייאה, לרבי חיים סופר ה, מחנה חיים". מעון התורה, מ"א, ו"ג.

ט. מועדים

- 89 תרופות בפסח. ד"ר אברהם-סופר אברהם. המעין, כ, ג, 44-39.
- 90 תרופות שמעורב בהם חמץ. הרב יחזקאל ראטה. עולת החודש, תשל"ט, שכו-שלד.
- 91 אם מותר ליקח תרופות בפסח לחולה שאין בו סכנה. הרב גבריאל צינגער. אוצרות ירושלים, רמה, תשי"תשיב.
- 92 בענין שלא כדרך הנאתן וקפסולות. רבי יקותיאל יהודה הלברשטם. בשבילי הרפואה, ג"ד, ט"מ.
- 93 חולה שאינו יכול בשום פנים לשתות יין או שאר משקין, אם יכול לצאת מצות ארבע כוסות על ידי אחרים. הרב נתן גשטטנר. פנים מאירות, ה, כג"כט.
- 94 אם חולה יכול לצאת ידי חובת מצה בהנאת גרון. הרב אברהם לוד גורוויץ. עולת החודש, תשל"ט, שמו"שמח.
- 95 חולה שצריך לאכול בתשעה באב, אם מותר לו לעלות לתורה בשחרית. הרב יעקב בצלאל זולטי. מזריה, סב"סד, פד"קא. וראה: 107.
- 96 תקיעת שופר בראש השנה לחולים. הרב שמואל אלימלך טוירק. הפרדס, תשרי תשל"ד, 26-24.
- 97 חולה ביום הכפורים. ארבעה רופאים. אפיא, יז, 24-22.

- 98 חולה ביום הכיפורים. הרב יהושע מאמאן, הרב צגייר עשוש. אור התורה, קטז, קעט-קפו.
- 99 הערות והוראות בדין חולה ביום הכיפורים ורופאת. הרב שמואל ברוך ורנר. בשבילי הרפואה, א, גח-סת. הרב צבי יצחק אברמוביץ, ג-ד, קסז-קעב.
- 100 מי שהיו לו שתי התקפות לב, אם יתענה ביום הכיפורים. רבי יואל טייטלבוים. אוצרות ירושלים, קכט, תנ.
- 101 דין ושיעור אכילת יולדת וחולה ביום הכיפורים. רבי ראובן הלוי מדונברג, לאדר"ת, בתרמ"ה. מוריה, טז, כ-כב.
- 102 סוגי המאכלים לחולה ביום הכיפורים. הרב שלמה טנא. בשבילי הרפואה, ב, יט-כו.
- 103 תמצית מזון בקפסולות ביום הכיפורים. הרב אליהו שמואל שמרלר. בשבילי הרפואה, ב, כז-מא.
- 104 ספק בצורת אכילת חולה ביום הכיפורים. הרב יצחק קוליץ. בשבילי הרפואה, ב, נה-ס.
- 105 חיוב הצום והתפילה ביום הכיפורים לחולה. הרב שמואל בורנשטיין מסוכטשוב, לחתנו ר' יעקב פרנס, בתרע"ז. בית אברהם, ב-ג, 77.
- 106 גמר התענית לחולה שהוכרח לאכול ביום הכיפורים. הרב חיים דב גראס מפעטראווא, להרב יחזקאל בנעט מזוראהל, בתרס"ז. עולת החודש, תשל"ח, תקנא-תקנו.
- 107 מי שצריך לאכול ביום הכיפורים או בתשעה באב, איך ינהג בנטילת ידים לאכילה, אם רשאי ליטול כל ידיו עד הזרוע. הרב גבריאל ציננער. אוצרות ירושלים, רכד, שעג-שעד.
- 108 חולה איך ידליק נירות חנוכה. הרב אליהו כ"ץ מבני ברק. עולת החודש, כסלו תש"ס, קלג-קמה.

י. איסור הייתר

- 109 הזנת בשר וחלב דרך פיזם הקיבה. ד"ר אברהם שטינברג ואביו הרב משה, הרב אליעזר יהודה וולדינגברג. אפיא, כג, 5-10.
- 110 השימוש בתרופות של איסורי הנאה. הרב אברהם חפוטא ס"ט. נועם, כא, קיב-קיט.
- 111 ריפוי באיסורי הנאה. הרב יצחק ידידיה פרנקל. תורה שבעל-פה, יח, כד-כח.
- 112 אם מותר להתרפאות שלא כדרך הטבע על ידי כומר שיש חשש שמרפא על ידי שמות הטומאה. הרב יצחק יעקב וייס, להרב יצחק אייזיק טירנויער. אוצרות ירושלים, קלא, תפג-תפו; קלג, תקטו-תקיט.

113 ריפוי על ידי כמרים. הרב משה נטע למברגר. בשבילי הרפואה, א, כז-לא.

יא. הריון ולידה

114 הגישה היהודית הכללית למניעת הריון. ד"ר אברהם שטינברג. מאורות, 2, 101-118; אפיא, כה-כו, 11-32.

115 בענין מניעת הריון. ד"ר יעקב לוי. נועם, טז, קפ-קפז.

116 שימוש באמצעים למניעת הריון. הרב משה הלוי שטינברג. אפיא, כה-כו, 5-10.

117 שימוש במוד ודיאפרא"ם, ומניעת הריון אחרי לידה. הרב יהודה הרצל הנקין. המאסף, ב, 365-373.

118 אמצעי מניעה במקום סכנה. רבי יקותיאל יהודה הלברשטם. בשבילי הרפואה, א, יא-כא. תכנון המשפחה לאור ההלכה. הרב יעקב לנדא. כב-כו.

119 זירוז ללידה. הרב מנשה קליין. בשבילי הרפואה, ג-ד, פה-צד. וראת: 199.

120 נוכחות הבעל בחדר הלידה. הרב יהודה הרצל הנקין. אפיא, יט, 44-52. הרב משה הלברשטאם, כא, 18.

121 הבעל בחדר הלידה — אסור. הרב חיים פרדס. פנים לפנים, 4, 19.

יב. טהרה וצניעות

122 ביקור אצל רופא נשים. הרב שמואל הלוי וואזנר. בשבילי הרפואה, א, מא-מד.

123 ביקור נשים אצל רופאים. הרב ישעיה צבי בראווער. עולת החודש, סיון-תמוז תש"ם, תקו-תקיד.

124 ביקורת נשים אצל רופאים. הרב יצחק יעקב וייס. עולת החודש, תשל"ח, סח-עג. הרב מנחם מנדל רובין ממוזשאי, קפ-קפא.

125 בדיקת אשה על ידי רופא או טכנאי. ד"ר אברהם-סופר אברהם, המעין, כ, א, 61-65.

126 הלכות צניעות בבדיקה ובטיפול רפואי. הרב שלמה אבינר. אפיא, טז, 9-16. דיני ייחוד בטיפול רפואי. יז, 19-21.

127 הסטאטוס ההלכתי של „הרהור אסור" בפסיכותרפיה. ד"ר משה הלוי ספירד (אנגלית). אפיא, כה-כו, 52-64.

128 בדיקת הרופא בכליז אם מצריכה ז' נקיים. הרב מאיר אמסעל. המאור, ריח, 20-24.

- 129 בין דם גדה לדם מכה. ד"ר יעקב לוי. אפי"א, ח, 19-22 (תגובה לדברי הרב שטיגליץ).
- 130 טבילה לחולי קצרת. הרב איסר יהודה אונטרמן. נועם, יז, א"ב.
- 131 חציצה בטבילת נשים על ידי מוך רטוב באוזן. הרב דוד גראס מטאב. עולת החודש, תשרי-חשוון תשל"ז, קו"קח.
- 132 חציצה בשיניים. ד"ר אברהם ס. אברהם. המעיין, כ, ד, 29-34.

יג. מילה

- 133 ברית מילה במצבים רפואיים שונים. הרב אליעזר יהודה וולדינברג, ד"ר אברהם שטינברג, ד"ר מאיר איזקוון. אפי"א, טז, 5-8. וראה: 59, 88.
- 134 מילה בתינוק חולה. הרב מנחם זכריה זילבער. עולת החודש, אב-אלול תשל"ז, תקכ"תקכד.
- 135 מילת התינוק האדום. ד"ר יעקב לוי. אפי"א, י, 5-9; יא, 9-12. נועם, יז, כג-לז. מילה התינוק הכחול, אפי"א, יב, 20-22.
- 136 חלצתו החמה. ד"ר יעקב לוי. המעיין, טו, א, 18-22; נועם, יז, לד-לח. שוריינא דעינא באובנתא דליבא תלו, המעיין, ט"ו, ד, 21-25.
- 137 מצות מילה ופיקוח נפש. ד"ר יעקב לוי. המעיין, יד, ג, 33-36. הגיונות רופא בענין מתו אחיו מחמת מילה. נועם יח, עד-עז.
- 138 הקזה וניתוח לאביו לרפואה. הרב דוד סוקולובסקי. העמק, ח, תשל"ג, סב"סד.

יד. ניתוחי מתים

- 139 ניתוחי מתים בהלכה. משתתפים רבים. תורה ומדע, אב תשל"ד, 53-112, כולל רשימה ביבליוגרפית מאת הרב קלמן כהנא.
- 140 בענין ניתוחי מתים. הרב יעקב קאפיל הלוי במברגר, לתלמידו הרב צבי בנימין אויערבוך מדרמשטט, בתר"ג. המעיין, טו, ד, 12-20.
- 141 ניתוחי מתים. מישאל ברקוביץ. דיני ישראל, ז, קמג"קפ; ח, סה"קינו.
- 142 ניתוחי מתים לאור ההלכה. הרב יצחק פרייליך. אור המזרה, עט"פ, 244-245.
- 143 לשאלת ניתוח המתים. הרב גדליה פלדר. אפי"א, יב, 13-17.
- 144 אם מותר לגתח מעוברת שמתה כדי להציל את ולדה. הרב שלמה שניידער. המאור, רכז, 10-12.
- 145 סעיף ניתוח שלאחר המות בחוות הביטוח במשפט העברי. ד"ר מנחם סליי, דיני ישראל, ז, קפא"קצ.

טו. השתלת איברים.

- 146 השתלת איברים באספקלריה של התורה. הרב יעקב רקובסקי. מאורות,
2, 100-93.
- 147 ריפוי כוונת על ידי השתלת עור מן המת. הרב שאול ישראלי. תחומין,
א, 247-237.
- 148 הרכבת עין ממת לעוור. הרב יוסף יהושע אפפעל. המאור, רמ,
13-11.
- 149 בהיתר השתלת כלית. הרב עובדיה יוסף. דיני ישראל, ז, כה-מג.
ההשתלה נוגדת את ההלכה. הרב אליעזר יהודה וולדינברג. הפרדס,
סיון תש"ם, 13-11.
- 150 „מוטב שישתו שניהם וימותו” או „חייך קודמים” ? (כשיש רק כלית
מלאכותית אחת). הרב יהודה גרשוני. אור המזרח, פג"פד, 168-162.
- 151 השתלת לב לחולה. הרב משה פיינשטיין, להגריי"י זייס. הפרדס, שבט
תשל"ו, 15-12.
- 152 אם מחויב לתת אבר פנימי להצלת אחותו. הרב יצחק אלבוים. המאור,
רלח, 6-4. הרב שניאור זושא רייז. רמ, 16-15.

טז. הגדרת המוות

- 153 טיפול בגוסס וקביעת המוות. ד"ר אברהם-סופר אברהם. אפיא, כד,
36-30.
- 154 הגדרת המוות בהלכה. הרב שלמה גורן. שנה בשנה, תשל"ד, 130-125.
- 155 קביעת רגע המוות. ד"ר אברהם שטינברג. נועם, יט, לז-רלח.
- 156 סימני מיתה. הרב יהודה דוד בלייך. הפרדס, טבת תשל"ז, 18-15.
- 157 האם הפסקת הנשימה סימן מובהק של המוות? הרב יהודה דוד
בלייך. שנה בשנה, תשל"ו, 171-161.
- 158 טביעת אצבעות כסימן מובהק לקביעת מוות בפסיקה תרבנית. הרב
גד נבון. דיני ישראל, ז, קכט-קמא.
- 159 דבר המעכב יציאת הנפש. ד"ר יעקב לוי. נועם, טז, נג-סג.

יז. אשה ובעלה

- 160 בדין ניתוח האם ואיסור סירוס באשה. הרב משה הרשלה. נועם, כ,
קנג-קסב.
- 161 בגדרי חיוב הבעל ברפואת אשתו על פי המשפט העברי. ד"י ידידיה
כהן. דיני ישראל, ז, סז-עח.
- 162 חיוב האב ברפואת בנו. הרבנים שמואל שפירא, אריה ליפשיץ, שלמה
בן-שמעון. פסקי-דין, י, 224-219.

- 163 ילד שנולד בעל מום, אם מחויב אביו לרפאו. הרב אליהו זלאטניק, להרב מאיר כ"ץ. אוצרות ירושלים, קלא, תפוז-תפוז; קלג, תקיט-תקב.
- 164 בדיקת מצב הבריאות. הרבנים שלמה גורן, יוסף קאפח, מרדכי אליהו. פסקי-דין ט, 351-331.
- 165 הוסיפו שם לחולה, איזה שם יש להקדים בגיטין. הרב אברהם מאיר איזראעל. אוצרות ירושלים, קסא, תתקסז-ח.

יח. ניסויים רפואיים

- 166 ניסויים רפואיים בבני אדם. ד"ר אברהם שטינברג, ד"ר דב ארליך, הרב שמחה הכהן קוק. אפיא, יז, 5-18.
- 167 ניסויים רפואיים בבני אדם. הרב שלמה גורן. תורה שבועל-פה, יח, יא-יט. בעיית הניסויים הרפואיים. שנה בשנה, תשל"ו, 155-149.
- 168 גסיונות רפואיים בבני אדם. ד"ר אברהם-סופר אברהם. נועם, יז, קס-קסג.
- 169 אתיקה בשימוש באסירים למחקרים; הודעה על מוות לקרובים. ד"ר איתמר ורהפטיג. תחומין, א, 539-530.
- 170 הסכמת חולה לטיפול רפואי. השופט אמנון כרמי, ד"ר אברהם שטינברג. אפיא, יג, 26-11; יד, 28-23.

יט. רצח מתוך רחמים

- 171 רצח מתוך רחמים בהלכה היהודית. הרב יעקב ווינברגר. דיני ישראל, ז, צט-קכו. קירוב מיתת הגוסס הסובל יסורים, בקום ועשה ובשב ואל תעשה. מזריה, מט-נא, קא-קד.
- 172 רצח מתוך רחמים לאור ההלכה. ד"ר אברהם שטינברג. אפיא, יט, 5-38. משה דרורי, כ, 32-31.
- 173 רצח מתוך רחמים לאור ההלכה. הרב שמואל ברוך ורנר. תורה שבועל-פה, יח, לח-מה. הריגת אדם מתייסר. הרב שמחה הכהן קוק. פב-פח.
- 174 קירוב מיתתו של חולה שהרופאים נואשו ממנו. הרב שגיאוור זושא ריז. המאור, ריח, 19.
- 175 אם מותר לקרב מיתתו של חולה מסוכן כדי להצילו מיסוריו. הרב ליב בארון. הפרדס, כסלו תשל"ד, 9-11; טבת, 19-21. הרב שלמה שניידער. 24; שבט, 15-17; אייר, 30.
- 176 בדין הפסקת מכשיר הנשמה. הרב אליעזר יהודה וולדינברג. אפיא, כ, 21-17.

כ. הפלות

- 177 הפלות מלאכותיות. הרב שילה רפאל. תורה שבועל-פה, יח, פט-צד. שאלות הלכתיות לאור הרפואה המתחדשת: הפלות ו, הסבת המינים" — היבט רפואי. פרופ' דוד מ. מאיר, קג-קיא.

הפלה מלאכותית. הרב מישאל דהאן. האשל, 13, 12-15.	178
הפלה מלאכותית לאור ההלכה. ד"ר אברהם שטינברג, אפיא, י, 22-10; פנים לפנים, 5, 11.	179
הפלה מלאכותית לאור ההלכה. הרב יהודה דוד בליך. אור המזרח, צ"צא, 185-193; צג, 150-169.	180
הפלה מלאכותית במשפט העברי. רצון ערוסי. דיני ישראל, ה, קיט-קלב.	181
הפסקת הריון. הרב עובדיה יוסף. רקע רפואי — ד"ר דב ארליך. אפיא, ט, 6-30.	182
בדין המתח עוברים. רבי אריה צבי פרומר מקוציגלוב. בית אברהם, ה, 17-22.	183
היסוד של האיסור להמית עובר. הרב שמואל חיים הכהן כ"ץ. הפרדס, אייר תשל"ה, 13-16; תמוז, 17-18. הריגת העוברים במעי אמן. הרב ד"ר ישראל ברוך נס, תמוז תשל"ה, 22-23; חשון תשל"ו, 17-19. הריגת עוברין במעי אמן. הרב משה פיינשטיין. ניסן תשל"ח, 7-15.	184
הפלת עובר בישראל ובבני נח. הרב שמואל אלימלך טוירק. אור המזרח, עו, 13-21.	185
הפלת עובר טריפת. הרב נתן גשטטנר. בשבילי הרפואה, ג"ד, צה-קט.	186
הפלת עובר שאמו טריפת. הרב חיים יעקב מאיר שוורץ. בשבילי הרפואה, ג"ג, קמט-קסד.	187
הפלה בתוך ארבעים יום. הרב אהרן ווידער. בשבילי הרפואה, ב, מב-מט. הרב יהודה סגל, ג"ד, קסה-קסו.	188
בספק שמא יאלצו לבצע הפלה, האם עדיף לבצעה כבר עתה כשהעובר עוד לפני ארבעים יום. הרב יצחק זילברשטיין. בשבילי הרפואה, א, סט-פא.	189
בדיקת מי השפיר כדי לגלות מקרה של „מונגולואיזם" אצל העובר, ובהפסק הריון במקרה הנ"ל. הרב אליעזר יהודה וולדינברג. הדרום, ג, 159-165.	190
הפלה בחולת אדמת. הרב מאיר ברנדסדורפער. בשבילי הרפואה, ב, סה-עב.	191
היבטים הלכתיים ורפואיים בתסמונת טיי-זקס. הרב אליעזר יהודה וולדינברג, פרופ' דוד מ. מאיר. אפיא, יג, 6-10.	192
רופא המבצע הפלות מלאכותיות לענין נשיאת כפים. הרב יצחק גליקמן. נועם, כ, קעא-קסו.	193

כא. הזרעה מלאכותית, הנדסה גנטית, וניתוחים גניקולוגיים

- 194 הזרעה מלאכותית. הרב דוד שפערבער, להרב אברהם מאיר איזראעל. אוצרות ירושלים, ריד, ריי-ריב; רטז, רמב"רמד.
- 195 הזרעה מלאכותית לאור ההלכה. ד"ר אברהם שטינברג. אפיא, יב, 19-5.
- 196 שינוי מין באנדרוגינוס. הרב משה שטינברג. אפיא, יא, 8-5.
- 197 הסיכת מין זכר לנקבה ולהיפך, הרב חנניה יום טוב ליפא טייטעלבוים מגיר באטור. המאור, רח, 21-10, עם תשובות הרב שלום קרויס והרב מאיר אמסעל. הרב ישראל וועלף, ריב, 19-18. וראה: 177.
- 198 ניתוח פלסטי לקביעת מינו של הנולד. הרב יוסף שלום אלישיב בשבילי הרפואה, ב, טו"יח.
- 199 ניתוח בשעת סכנה, הקדמת לידה וניתוחים פלסטיים. הרב אליהו בקשי-דורון. תורה שבכל"פה, יח, גד"סא.
- 200 תאומי סיאם. ד"ר אברהם שטינברג. אפיא, כ, 27-22. תאומים — היבטים רפואיים והלכתיים, כא, 25-19. במקורות היהדות ובהיסטוריה. ד"ר שמואל קוטק. 31-26.
- 201 תינוק מבחנה: מבחינת היהדות — הרב יהודה דוד בליק. לאור ההלכה — הרב יהודה גרשוני. אור המורה, צב, 21-12.
- 202 תינוק מבחנה — תכפול האדם. ד"ר אברהם שטינברג, עו"ד משה דרורי. אפיא, כג, 28-11.
- 203 ההנדסה הגנטית: עיון ראשוני בהיבטים המשפטיים וההלכתיים. משה דרורי. תחומין, א, 296-280.

מפתח הענינים

- אבן גבירול ר' שלמה 35; אדמת 191; אוזניים 131; אוטוסקופ (פנס רפואי) 74; אחריות הרופא 11; איגור, ר' עקיבא 37; איסורי הנאה 110, 111; אמבולנס 71; אנדרוגינוס 196; אסירים למחקרים 169; ארבע כוסות 93; אשר יצר 40—42; אתיקה 169.
- ביטוח 145; בין אדם לחברו 53; ביקור חולים 33; בן, חיוב רפואתו 162, 163; בני נח 185; בעל בחדר לידה 120, 121; בשר בחלב 109.
- הגומל 44; גוסס 153, 171; גיטין 165.
- דחית גפש מפני גפש 49.
- הוצאה בבשת 60, 61; הנדסה גנטית 201—203; הסבת מין 196, 197; הסכמת חולה 170; הפסקת הריון 182, 190; הפסקת גשימה 157; הצלת גפשות 45—53; הקזה 138; הרהור אסור 127.
- ויטמינים 66; ורידים 43.
- זירח ללידה 119.

חבלה ברפואה 15—17; חדר מיון 57; חייד קודמין 150; חלב ממינקת 82—84; חלצתו חמה 136; חנוכה 108; חציצה 131, 132.
טבילה 130—132; טביעת אצבעות 158; טבריה 38; טיי־זקס 192; טלפון 33, 77; טריפה 186, 187.
'ולדת 72, 101; יום כיפור 97—107; יחוד 126; יציאה בשבת 62, 63.
כהן בבית־חולים 27, 28; כויות 147; כיבוד אב 138; כליה 149, 150; כמרים, ריפוי על ידם 112, 113.
לב 151; לימוד רפואה 10.
מז'־חום 75, 76; מונגולואיזם 190; מחלל שבת 88; מחלת נפש 44; מכונית 70—72; מכשיר אדים 78—81; מכשיר הנשמה 176; מכשיר שמיעה 73; מניעת הריון 114—118; מעוברת 144; מפקחין הגל 50; מצה 94.
נאמנות הרופאים 16; נזה 128, 129; נטילת ידיים 26, 107; ניתוח לחולה 30; ניתוח פלסטי 199; ניתוח קודם השבת 54—56; גכרי, רפואתו בשבת 85—88; נשיאת כפים 193; נשים אצל רופאים 122—128.
סודיזת רפואית 21; סיכון עצמו 51; סירוס 160; סכרת 41; סמים לחולה 32.
עור 147; עין 148; עיד הסמוכה לספר 51.
פסח 89—94; פטיכולוגיה 63; פטיכותרפיה 127.
צניעות 126.
קביעת המין 198; קטן 58; קפסולות 92, 103; קצרת 130; קריעה ותפירה 59.
ראש השנה 96; רופא חילוני 22; רי"ף, ר' ישעיה דוקטור 36.
שבתת רופאים 20; שופר 96; שוריינא דעינא 136; שיניים 132; שיעורים בי"כ 101; שכר הרופאים 18, 19; שלא כדרך הנאתן 92; „שערי צדק” 39.
תאומים 200; „תועלת האיברים” 34; תיגוק מבחנה 201—203; תכנון מרכז רפואי 24, 25; תכנון המשפחה 118; תפילה בי"כ 105; תרופות בשבת 64—68; תרופות בפסח 89—92; תשעה באב 95.

מפתח השמות

אילן, ר' מרדכי 16	אבידן (זמל), ר' אברהם 63
איסקוזן, מאיר 133	אביגר, ר' שלמה חיים 31, 126
אלבוים, ר' יצחק 40, 152	אברהם, אברהם־סופר, 53, 89, 125,
אלברג, ר' שמחה 56	132, 153, 168
אליאש, יחיאל 9	אברמוביץ, ר' צבי יצחק 99
אליהו, ר' מרדכי 164	אברמסון, שרגא 34
אלישיב, ר' יוסף שלום 198	אהרנסון, ר' יהושע משה 6
אמסל, ר' מאיר 128, 197	אוירבך, ר' אברהם דוב 67
אפפל, ר' יוסף יהושע 148	— ר' שלמה זלמן 47, 53
אפרתי, יעקב א' 42	אונטרמן, ר' איסר יהודה 130
ארליך, דב 58, 166, 182	איזנברגר, ר' שלום 72
ב'ורנשטיין, ר' שמואל מסוכטשוב 105	איזראעל, ר' אברהם מאיר 165

הרשלה, ר' משה 64, 160
 אוזנר, ר' שמואל 122
 הזדר, מאיר 37
 וידר, ר' אהרן 188
 וינברגר, ר' יעקב 171
 וייס, ר' יהונתן בנימין 28
 ויס, ר' יצחק יעקב 7, 76, 78, 112, 124
 ולדינברג, ר' אליעזר יהודה 53, 61, 66, 75, 109, 133, 149, 176, 190, 192
 ולץ, ר' ישראל 197
 ון־דייק, י" 57
 ורהפטיג, איתמר 169
 ורנר, ר' שמואל ברוך 99, 173
 זולטי, ר' יעקב בצלאל 95
 זילבר, ר' מנחם זכריה 134
 זילברשטיין, ר' יצחק 14, 189
 זלוטניק, ר' אליהו 163
 זלמנוביץ, ר' ישראל אריה 71
 חפוטא, ר' אברהם 110
 טוירק, ר' שמואל אלימלך 48, 96, 185
 טיטלבוים, ר' חנניה יוסף 197
 — ר' יואל 100
 טנא, ר' שלמה 102
 טנדלר, ר' משה 15
 יאגה, ר' מכלוף 41
 יוסף, ר' עובדיה 77, 149, 182
 ישראל, ר' שאול 147
 כהן, ידידיה 161
 כהנא, ר' קלמן 139
 כ"ץ, ר' אליהו מב"ב 108
 — ר' שמואל חיים 184
 — שרה 35
 כרמי, אמנון 170
 כשר, ר' מנחם מנדל 46

בלייק, ר' יהודה דוד 156, 157, 180, 201
 במברגר, ר' יעקב קופל 140
 בן־שלמה, אליעזר 12
 בן־שמעון, ר' שלמה 162
 בעל התניא 36
 בקשי־דורון, ר' אליהו 199
 בראווער, ר' ישעיה צבי 123
 ברון, ר' ליב 175
 ברנדסדורפר, ר' מאיר 191
 ברקוביץ, שמואל 141
 גולדברג, ר' זלמן נחמיה 49
 גולדשטיין, ר' ישכר דוב 59
 גורן, ר' שלמה 3, 11, 77, 154, 164, 167
 גליק, ר' יחיאל יצחק 26
 — שמעון 31
 גליקמן, ר' יצחק 193
 גרוס, ר' דוד 131
 — ר' חיים דוב 106
 גרינולד, ר' יוסף 28
 גרשוני, ר' יהודה 150, 201
 גשטטנר, ר' גתן 93, 186
 ידהאן, ר' מישאל 178
 דרורי, משה 178, 202, 203
 הורביץ, ר' אברהם דוד 94
 — ר' יחזקאל 87
 הימן, דוב 39
 הינמן, ר' משה 73
 הירשפרונג, ר' פנחס 54—56
 הלברשטם, ר' יקותיאל יהודה 82, 92, 118
 — ר' משה 120
 הלוי, ר' חיים דוד 18
 הלוי, ר' משה שמעון 87
 הלפרק, ר' שלמה 8
 — ר' לוי יצחק 25, 77, 79
 הנקין, ר' יהודה הרצל 117, 120
 — ר' יוסף אליהו 33

פרנקל, בנימין זאב, 77.
 פרנקל, ר' יצחק ידידיה 111
 צ'ינר, ר' גבריאל 91, 107
 קאפח, ר' יוסף 164
 קוטק, שמואל 200
 קוליץ, ר' יצחק 104
 קוק, ר' שמחה 166, 173
 קלין, ר' מנשה 119
 קרויס, ר' שלום 197
 ר' ראובן הלוי מדגנברג 101
 ראטה, ר' יחזקאל 90
 רובין, ר' מנחם מנדל 50, 124
 — הלברשטם, רשי"ש 33
 רובינשטיין, ר' אלתר אליהו 80
 — ר' שמואל תנחום 86
 רוזן, ר' ישראל 52, 69, 74, 77, 81
 רוזנברג, ר' דוד 27, 65, 76
 ריין, ר' שניאור זושא 152, 174
 וייטפורט, ר' יצחק 51
 רפאל, ר' שילה 21, 177
 רצהבי, יהודה 35
 רקובסקי, ר' יעקב 146
 שורץ, ר' חיים יעקב מאיר 187
 שטינברג, אברהם 4, 7, 10, 21, 23,
 109, 114, 133, 155, 166, 170,
 172, 179, 195, 200, 202
 — ר' משה 20, 109, 116, 196
 שטרן, ר' משה 84
 שטרנבוך, ר' משה 30
 שינברג, ר' חיים פנחס 83
 שלוש, ר' דוד 85
 שלזינגר, ר' מרדכי יפה מרגליות 13
 שמרלר, ר' אליהו שמואל 103
 שניאורסון, ר' מנחם מנדל 54, 56
 שניבלג, ר' שרגא פיביש 29, 60
 שניידר, ר' שלמה 144, 175
 שפירא, ר' שמואל 162
 שפרבר, ר' דוד 194

לב, זאב 77.
 הלוי, ר' חיים דוד 18
 לוי, ר"י 53
 — יעקב, 5, 115, 129, 135, 136,
 137, 159
 הלוי, ר' משה שמעון 87
 לוינגר, ר' יהודה אריה ליב 88
 ליפשיץ, ר' אריה 162
 למברגר, ר' משה נתן נטע 113
 לנדא, ר' יעקב 118
 לרפילד, ר' דניאל 49
 מאיר, דוד מ' 177, 192
 מאמאן, ר' יהושע 98
 מונדשיין, יהושע 36
 גבון, ר' גד 158
 נבנצאל, ר' אביגדור 32
 נויבירט, ר' יהושע 57, 70
 נס, ר' ישראל ברוך 184
 סגל, ר' יהודה 188
 סוקולובסקי, ר' דוב 138
 סינגר, ר' שמואל 43
 סליי, מנחם 145
 ספירן, ר' משה 44, 127
 עמנואל, יונה 53
 ערוסי, רצון 181
 ערנפלד, ר' שמואל 68
 עשוש, ר' צגייר 98
 פאור, ר' יוסף 19
 פינשטיין, ר' משה 22, 45, 62, 151,
 184
 פיקרסקי, ר' ישראל יצחק 54, 56
 פלדר, ר' גדליה 54, 56, 143
 פלישמון, ר' אברהם חיים 17
 פרוס, ר' חיים 121
 פרומר, ר' אריה צבי 183
 פרידברג, חיים 24
 פריידין, ישראל 38
 פרייליק, ר' יצחק 142